

Голова робочої групи:

генерал Валерій ЗАЛУЖНИЙ

Робоча група:

генерал-лейтенант Михайло ЗАБРОДСЬКИЙ, генерал-лейтенант Євген МОЙСЮК, генерал-лейтенант Сергій ШАПТАЛА, полковник Віталій БІДНИЙ, полковник Роман ГУЗЬ, полковник Данило КОМАРОВ, полковник Сергій КОСАЧ, полковник Ігор КОСЯК, полковник Віталій КУРАВСЬКИЙ, полковник Андрій МИРОНЧУК, полковник Олександр ПАЛАМАРЧУК, полковник Леся СКУРІНЕВСЬКА, полковник Сергій ТАРАНЕЦЬ, полковник Олександр ТКАЧУК, полковник Сергій УШАКОВ, полковник Сергій ХЛОНЬ, підполковник Тимур БАРОТОВ, підполковник Олександр БОКОВ, майор Микола КРЕТ, капітан Олександр ГАПОНЕНКО, капітан Іван ПАТРИЛЯК, старший лейтенант Сергій СІВКОВ, лейтенант Дмитро ВЕДУЛА, старший лейтенант Андрій КОВАЛЬ, лейтенант Михайло КОВАЛЬЧУК, лейтенант Максим ЛЮБАШЕНКО, старший лейтенант Олександр ПАГІРЯ, лейтенант Олексій ПОЛТОРАКОВ, молодший лейтенант Макар ТАРАН.

Рецензенти:

головний консультант апарату Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-майор запасу Віктор НАЗАРОВ;
заступник начальника Генерального штабу Збройних Сил України генерал-майор Володимир КОВАЛЬ.

P50 **Рік війни за свободу** : Воєнно-історичний нарис російсько-української війни (24.02.2022-24.02.2023) у чотирьох книгах. Книга I / Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України, Генеральний штаб Збройних Сил України та Центр досліджень воєнної історії Збройних Сил України. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. – 270 с.
ISBN 978-617-520-570-9

У воєнно-історичному нарисі російсько-української війни (24.02.2022-24.02.2023) “Рік війни за свободу”. Книга I проаналізовано воєнно-політичну, воєнно-економічну, воєнно-стратегічну обстановку напередодні та під час першого етапу широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Описано хід бойових дій упродовж першого етапу (24 лютого-квітня 2022 року).

Матеріали нарису призначені для військових і цивільних фахівців у галузі воєнної історії, національної безпеки і оборони, журналістів.

УДК 355.48(477-651.2:470-651.1)"2022.02.24/2023.02.24"

© Міністерство оборони України, 2023

© Генеральний штаб Збройних Сил України, 2023

© Центр досліджень воєнної історії Збройних Сил України, 2023

© Видавництво Ліра-К, 2023

ISBN 978-617-520-570-9

ЗМІСТ

Книга I

Назва розділу	Сторінка
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП	10
1.1 Воєнно-політична обстановка напередодні широкомасштабного вторгнення рф в Україну	10
Події, що передували широкомасштабному вторгненню зс рф в Україну	10
Суб'єкти воєнно-політичних відносин та їхні цілі	14
Воєнно-політичні рішення, події, процеси, їх сутність.	27
Ключові рішення для посилення обороноздатності та підготовки країни до відсічі агресії	31
Комплекс заходів США та їх європейських союзників щодо стримування російської агресії, в тому числі військова допомога Україні.	37
рф та її союзники	45
Створення ідеологічних підстав для вторгнення	48
Змова рф і рб на вчинення агресивних дій	50
Фактор Китаю у розв'язуванні агресії	51
Воєнно-політична підготовка до вторгнення	52
Висновки	57
1.2 Воєнно-економічна обстановка	59
Економічна ситуація у світі	59
Економічна ситуація в росії	66
Економічна ситуація в Україні	74
Висновки	82
1.3 Воєнно-стратегічна обстановка напередодні широкомасштабного вторгнення	84
Загальна характеристика обстановки до початку широкомасштабної агресії рф проти України	84
Стратегічні навчання Сил оборони України	96
Формування угруповання військ противника	97
Формування територіальної оборони, як окремого роду ЗС України	
Висновки	99
Основні висновки підготовчого етапу	101
РОЗДІЛ 2. ПЕРШИЙ ЕТАП.	104
Перша стратегічна оборонна операція (24 лютого – квітень 2022 року).	
2.1 Воєнно-політична обстановка на першому етапі широкомасштабної агресії рф проти України (24 лютого – квітень 2022 р.)	104
Суб'єкти воєнно-політичних відносин навколо російсько-української війни та їхні цілі	104
Воєнно-політичні рішення України щодо відсічі збройної агресії	114
Згуртування міжнародної спільноти навколо допомоги Україні у відсічі агресії, активізація міжнародної військово-технічної допомоги	116

Політико-правові заходи з міжнародної ізоляції рф	121
рф та її союзники	126
Окупаційний режим і воєнні злочини зс рф в Україні, ініціювання процесу створення спеціального трибуналу для засудження керівництва рф	127
Переговорний процес Україна-рф	129
Висновки	132
2.2 Воєнно-економічна обстановка на першому етапі широкомасштабної агресії рф проти України (24 лютого – квітень 2022 року)	134
Економічна ситуація у світі.	134
Економічна ситуація в росії.	141
Економічна ситуація в Україні.	150
Висновки	159
2.3 Воєнно-стратегічна обстановка на першому етапі широкомасштабної агресії рф проти України	161
Характеристика театру воєнних дій.	
Загальна оцінка сторін на початку широкомасштабної агресії рф проти України	
Широкомасштабне вторгнення рф в Україну. Перша стратегічна оборонна операція. Стратегічні завдання та дії сторін.	
Хід першої стратегічної оборонної операції по операційним зонам.	
Висновки щодо воєнно-стратегічної обстановки на першому етапі широкомасштабного вторгнення рф в Україну.	
2.4 Хід воєнних дій на першому етапі широкомасштабної агресії рф проти України	190
Завдання і сили сторін	190
Опис основних бойових дій на київському напрямку	193
Опис основних бойових дій на Сумському й Охтирському напрямках	215
Опис основних бойових дій на Харківському напрямку	222
Опис основних бойових дій на Причорноморському й Приазовському напрямках	225
Опис бойових дій за контроль над повітряним простором	244
Бойові дії за контроль над акваторією Чорного та Азовського морів	256
Стисла характеристика тактики військ противника та Сил оборони України на початковому етапі широкомасштабної агресії	261
Висновки	262
Основні висновки першого етапу	267